

csolatok buzgó kutatása mellett az irodalmi alkotások átültetésében is mesternek bizonyul.

KRAMMER JENŐ

Carl Spitteler: Imago. Fordította Hertelendy István. Révai kiadás, Budapest, 1942. 199 l.

R. Rolland mondja a mindég magányos és elvonultan élő svájci költőről (1845—1924), hogy mikor megkapta a Nobel-díjat, az ünneplésére összegyűlt előkelő közönséget, köztük az Académie Française tagjait a legnagyobb zavaran találta, mert alig tudtak valamit az ünnepeltről, akinek egyik írását sem olvasták. Ez a magány halála után sem oszlott el, s ezért különös érdeklődéssel vesszük kezünkbe az Imago-t, ezt a különös hangulatú művészregényt, mely számos önéletrajzi vonást is tartalmaz. A külső eseményeket, melyeket csak vékonyka mese tart össze, a lélek képei, szimbolikus párbeszédei (az észszel, a szívvel, a Szigorú Asszony-nal, stb.), homályos vágyai és álmai helyettesítik, miközben a „monologue intérieur“-ök reális jelenetekben folytatódnak. Viktor, a regény művész-főhőse ábrándképét kergetve visszatér szülővárosába, hogy viszontlássa Theudát, akiben valamikor a tökéletes asszonyt, Imago-t vélte megtalálni, míg szívének hölgye szabályosan, polgári módon férjhez nem ment Wyss direktorhoz. Viktor, anélkül, hogy bármiféle intim viszony lett volna köztük, a művész jogán úgy érzi, hogy megcsalták, s be nem vallott bosszúvágytól és kíváncsiságtól kergetve azzal a szándékkal keresi fel Theudát, hogy számonkéri tőle ábrándjait. Az asszonyt a maga reális, polgári mivoltában ismer-

jük meg: józan családanya és hitves, aki számára idegen a férfi lobogó és excentrikus lény. A társaság, mely körülveszi, a kisváros megszokott típusaiból tevődik össze: az „Ideália“ művészetkedvelő dilettánsaiból, merev és nagyhangú nyárspolgárokból, akik hiúságból a legkülönbözőbb szerepben tetszelegnek. Viktor nem tud belenyugodni abba, hogy Theuda is csak „Pseuda“ és nem olyan, mint amilyennek ő álmaiban elképzelte: izzó, kitartó ostrommal, a művész szenvedélyével és a „lélek-varázslat“-ával megpróbálja felébreszteni benne Imago-t. Az egész regény ennek a drámai ellentétnek, a férfi és a nő, az ideál és a valóság örök küzdelmének a lélekben való megjelenítése. Viktor a végén belátja, hogy a lehetetlent kívánta, s ismét elhagyja szülővárosát, hogy reménytelenül is kövesse a benne élő ideál, a kérlelhetetlen Szigorú Asszony parancsait. A regény legemberibb, legrokonszenvesebb alakja a művész homályban maradó barátnője, Steinbachné, akiről nem tudjuk szép-e, csúnya-e, fiatal vagy öreg, de ő az, aki leginkább megérti Viktort, miközben a művész Imago után szalad.

Spitteler könyvének magyar kiadása kétségtelenül értékes nyeresége a hazai könyvpiacnak.

VÁNDOR GYULA

Milutinovics Miklós, Madjarszki u 3000 recsi. Osznovna gramatika madjarszkg jezika za pocetnike samouke. (A magyar nyelv 3000 szóban. A magyar nyelv elemi nyelvtana kezdő magántanulók számára). Ujvidék, é. n. 1—6 füzet.

Ezek a szerb anyanyelvűek szá-